

Af Klaus Fink

Læringskonsulent i Undervisningsministeriet, e-mail: klaus.fink@skolekom.dk

Er fasemål knyttet til et bestemt klassetrin?

Skal der opstilles læringsmål for den enkelte lektion?

Skal der opstilles individuelle læringsmål for hver enkelt elev?

Få svar på disse spørgsmål og få et skema og tre modeller til planlægningsarbejdet.

Dette skoleår er et øveår for os alle, hvad angår de nye Forenklede Fælles Mål og ændringen fra at fastsætte undervisningsmål til at fastsætte læringsmål for eleverne.

Den første model er specielt til matematik, og jeg gentager den gerne mange gange. Modellen skal bruges til at sikre, at vi både til årsplanen og til planlægningen af et undervisningsforløb henter et eller flere færdigheds- og vidensmål (målpår) fra Matematiske kompetencer og et eller flere målpår fra de tre stofområder.

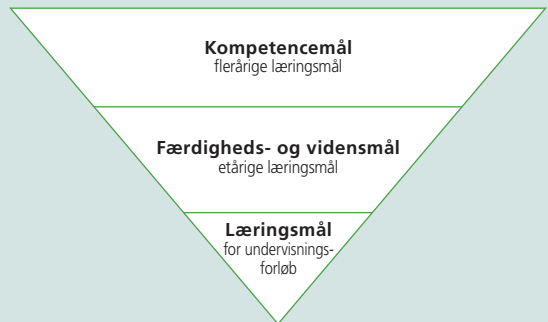
	Problembehandling	Modellering	Ræsonnerment og tankegang	Repræsentation og symbolbehandling	Kommunikation	Hjælpe midler
Tal og algebra						
Geometri og måling						
Statistik og sandsynlighed						

Model 1: Model til planlægning af et undervisningsforløb i matematik

Det store hvide felt er lærerens råderum. Det er en god ide ikke at tage for mange målpår med, selv om det kunne være fristende og relevant, men fokusere på 2-5 målpår.

To modeller er med i stort set alt det materiale, der udkommer fra Undervisningsministeriet omkring læringsmålstyret undervisning.

Den ene er 'måltragten', hvor de to øverste lag er bindende for alle, da de udgør Forenklede Fælles Mål.

Model 2: Nedbrydning og operationalisering af Fælles Mål til læringsmål for undervisningsforløb

Kompetencemålene er i faget matematik kompetencemål for treårige forløb. De kan typisk bruges i fagteamet til flerårsplaner bl.a. i forbindelse med overleveringspraksis i den afdelingsopdelte skole: Hvad kan vi forvente, at eleverne har lært, når de skifter fra den ene afdeling til den anden? Hvordan planlægger vi den faglige progression i tre-års forløb?

Færdigheds- og vidensmål er den del af Forenklede Fælles Mål, hvor vi henter de mål, vi skal bruge i en årsplan. Færdigheds- og vidensmålene er målpår, der ikke må adskilles og derfor altid skal optræde sammen. De er opdelt i områder med et antal fasemål. Fasemålene er ikke mål for et bestemt klassetrin, da nogle faser er af kortere varighed end et år, mens andre er længere, alt efter eleverne i den pågældende klasse.

En årsplan kunne fremstilles efter Skema 1, hvor de blå felter hører til årsplanen, og de grønne først skal udfyldes, når man begynder at planlægge de enkelte forløb i årets løb.

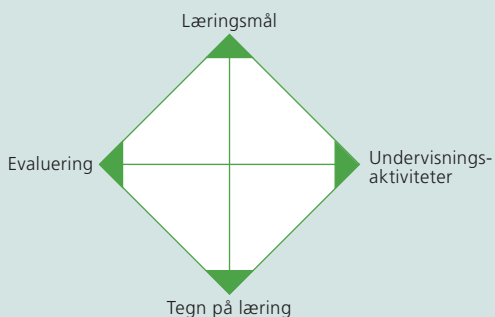
ÅRSPLAN	1. forløb	2. forløb	3. forløb	4. forløb	5. forløb	6. forløb	7. forløb	x. forløb
Antal uger								
Kompetenceområde(r) /kompetencemål								
Fokus/overskrift for et forløb								
Færdigheds- og vidensmål								
Læringsmål for undervisningsforløb								
Evaluering af forløb								
Ressourcebehov								
Lokalebehov og udeskole								

Skema 1: Skema til fremstilling af en enkel årsplan

Har man på skolen mulighed for at arbejde i mindre fagteam for et klassetrin eller nogle få klassetrin, kan man få megen hjælp ved at fremstille årsplaner i fællesskab.

De grønne felter skal først bruges, når de enkelte forløb skal planlægges, og hermed er vi nået nederst i 'måltragten', hvor der skal opstilles læringsmål for et undervisningsforløb med udgangspunkt i de valgte færdigheds- og vidensmål. Disse målpar skal vi nedbryde til læringsmål for eleverne i et undervisningsforløb.

Vi har i ministeriet valgt at bruge nedenstående didaktiske model til at vise sammenhængen mellem læringsmål, tegn på læring, undervisningsaktiviteter og evaluering. De seks linjestykker viser, hvordan de fire elementer indbyrdes er sammenhængende. Der er ikke fra ministeriets side lagt op til, at der skal fremstilles læringsmål til hver enkelt lektion, for ofte vil 2-5 læringsmål være fint for et forløb på 1-3 uger. Det er vigtigt, at læringsmålene også formuleres i et sprog, som eleverne kan forstå, og at læringsmålene er kendte for dem. Der er heller ikke lagt op til at fremstille individuelle læringsmål for hver enkelt elev til hver lektion eller til hvert undervisningsforløb. Individuelle læringsmål skal dog udformes i forbindelse med elevplanerne.

Model 3: Relationsmodellen

Vi er startet med at nedbryde de valgte målpar fra Forenklede Fælles Mål til læringsmål for det kommende undervisningsforløb. Når de er formuleret, er det nyttigt at se på nogle af de sidste evalueringer for at kunne overveje, om elevernes forudsætninger passer til de nye læringsmål. Herefter kan det være passende at formulere tegn på læring af de enkelte læringsmål. Disse skal helst formuleres som kriterier for målopfyldelse på tre niveauer, som bl.a. kan bruges i forbindelse med at differentiere undervisningen. Der er eksempler på både formulering af læringsmål ud fra samtlige 122 målpar og eksempler på tegn på læring for ét af læringsmålene. Disse kan findes, når man klikker på færdigheds- og vidensmålene, som findes på www ffm.emu.dk.

Herefter kan man finde passende aktiviteter og materialer til undervisningsforløbet. Endelig kan man planlægge, hvordan man vil evaluere hele forløbet.

Dette var en ultra kort gennemgang af læringsmålsstyret undervisning, helt uden eksempler eller uddybende forklaringer. Du kan finde vejledninger og eksempler på undervisningsforløb på www ffm.emu.dk. Der vil omkring årsskiftet og i årene frem komme endnu flere eksempler.

Har nogle af jer lyst til at prøve kræfter med læringsmålsstyret undervisning allerede nu, kan man som skole tilmelde sig udviklingsprogrammet for et eller flere fag, for hele skolen eller kun en afdeling. Der bliver snart mulighed for at tilmelde sig for det næste halve år og dermed få adgang til deltagelse i en række seminarer for både ledere og for de enkelte fag.

Jeg ønsker alle god arbejdslyst med Forenklede Fælles Mål i en tid med store forandringer og ønsker derfor alle held og lykke med arbejdet.